

20.3.2018

Ympäristöministeriö

kirjaamo@ym.fi

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 6.2.2018

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ERÄIDEN YMPÄRISTÖLLISTEN LUPAMENETTELYJEN YHTEENSOVITTAMISESTA, LAIKSI YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Ympäristöministeriö on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta, laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Metsähallitus on perehtynyt luonnokseen hallituksen esitykseksi ja toteaa sen johdosta seuraavaa:

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hallituksen esityksen tavoitteet ovat kaikilta osin kannatettavia. Myös esitetyt lainsäädäntömuutokset sekä niihin sisältyvät ratkaisut ja toimintamallit vaikuttavat tarkoituksenmukaisilta. Metsähallituksen mukaan olisi toivottavaa, että lakiesityksen mahdollistamaa lupien yhteensovittamista käytettäisiin jatkossa hyväksi mahdollisimman laajasti.

Hallituksen esityksen toteutuminen tulisi vaikuttamaan ensisijaisesti yhteensovittavina viranomaisina toimiviin tahoihin ja lupaviranomaisiin sekä toisaalta hankkeista vastaaviin toimijoihin, jotka lupia hakevat ja tarvitsevat. Esityksen toteutumisella olisi lisäksi vaikutuksia myös kaikkiin niihin tahoihin, jotka osallistuvat lupaprosesseihin esimerkiksi lausunnonantajina tai kuulemisen muodossa. Metsähallitus katsoo, että lakimuutos tulisi vaikuttamaan voimakkaimmin Metsähallituksen toimintaan juuri tältä osin. Metsähallitus on valtion maa-alueiden omistajana mukana useissa lupaprosesseissa nimenomaan lausunnonantajan roolissa esimerkiksi luonnonsuojelualueiden haltijaviranomaisena. Metsähallitus katsoo, että lupamenettelyjen yhteensovittaminen helpottaisi ja tehostaisi lausunnonantajien työtä etenkin suurikokoisissa hankkeissa (esim. kaivoshankkeet), joissa lupaprosesseihin liittyvät aineistot ovat laajoja ja niihin perehtyminen vie siten lausunnonantajalta paljon aikaa. Monille pitkille lupaprosesseille on tyypillistä, että hankkeen sisältö muuttuu niiden aikana, jolloin lausunnonantajilta kuluu aikaa myös sen selvittelyyn missä määrin muutoksia on prosessin aikana tapahtunut ja missä määrin aiemmin annetut lausunnot ovat relevantteja vielä prosessin myöhemmissä vaiheissa. Metsähallitus katsoo, että lupaprosessien ajallinen yhteensovittaminen ja tiivistäminen vähentävät tällaisia ongelmia.

20.3.2018

Lupaviranomaisten välisen yhteistyön tiivistyminen on yksi esityksen tavoitteista. Tiivis yhteistyö on tarpeen paitsi uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston ja lupaviranomaisten välillä, niin myös lupaviranomaisten kesken. Metsähallitus näkee yhteistyön lisääntymisessä mahdollisuuksia: yhteistyön lisääntyminen tulisi mahdollisesti parantamaan paitsi itse lupaprosesseja myös lupapäätösten laatua ja yhdenmukaisuutta.

Esityksen mukaan yhden luukun periaatteen tehokas toteuttaminen ympäristöllisissä menettelyissä edellyttää, että asiointi eri viranomaisissa voi tapahtua sähköisesti. Lupamenettelyjen yhtenäistämisen lähtökohtana siis on, että tulevaisuudessa lupamenettelyt sähköistetään mahdollisimman pitkälti. Metsähallitus katsoo, että lupiasioiden digitalisoinnissa tulee kiinnittää huomiota muun muassa siihen, etteivät käytettävät sähköiset lausuntopohjat ohjaa liiaksi lausuntojen sisältöä.

Esityksessä on tuotu esiin mahdollisuus sovittaa yhteen tietyissä tilanteissa myös YVA-arviointiselostukseen ja ympäristölupahakemukseen liittyvät kuulemiset. Metsähallitus katsoo, että suunniteltu YVA-prosessin ja lupamenettelyjen yhdistäminen ei ole ongelmallista ja siihen liittyy riskejä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan riskinä on, että YVA-menettelyn edellyttämät selvitykset jäävät puutteellisiksi, jos YVA-menettelyä viedään kiireellä läpi yhdessä lupaprosessin kanssa. Metsähallitus toteaa, että tämän vuoksi on tärkeää, että YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittamismahdollisuuden käyttötilanteet on esityksessä rajattu varsin tiukoiksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan pääsääntönä tulee jatkossakin olla se, että YVA- ja lupamenettelyt ovat ajallisesti peräkkäisiä. Metsähallitus pitää tärkeänä sitä, että hallituksen esityksessä tuodaan selkeästi esille se, että esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa lupaprosesseihin taikka YVA-arviointiselostukseen liittyviä sisältövaatimuksia.

Esitys sisältää myös mahdollisuuden Valtion lupa- ja valvontavirastossa käsiteltäviksi tulevien lupahakemusten käsittelemisestä yhdessä, jolloin niitä koskien voitaisiin antaa yhteinen päätös. Yhteiskäsittelymahdollisuus koskisi luonnonsuojelulain laji- tai luontotyyppisuojelesta poikkeamista, kun samaan hankkeeseen liittyy ympäristönsuojelulain tai vesilain mukainen lupahakemus. Metsähallitus katsoo, että näitä koskevan yhteisen myönteisen lupapäätöksen edellytyksenä tulee esityksen mukaisesti tällöin olla, että luvan myöntämisedellytykset täyttyvät sekä luonnonsuojelulain että ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaan.

Lisäksi Metsähallitus huomauttaa, että esitetty luonnonsuojelulain 61 §:n 5 momentin muutos, jota sovellettaisiin yhteiskäsittelyssä annettuun luonnonsuojelulain 31 §:n, 48 §:n tai 49 §:n 3 tai 4 momentin mukaiseen poikkeamista koskevaan päätökseen, näyttäisi laajentavan luonnonsuojelulain mukaisen päätöksen valitukseen oikeutettujen piiriä verrattuna menettelyyn, jossa yhteiskäsittelyä ei sovelleta. Esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan yhteiskäsittelyssä annettuun päätökseen haettaisiin muutosta yhtenä kokonaisuutena siten kuin ympäristönsuojelulaissa tai vesilaisissa säädetään. Valitusoikeus luonnonsuojelulain mukaisesta päätöksestä olisi tällöin niillä tahoilla, joilla on valitusoikeus ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaan (s. 61).

Luonnonsuojelulain 61 §:n 3 momentissa säädetään muun ohella ”Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella

20.3.2018

yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.” Ympäristönsuojelulaisissa ja vesilaisissa vastaavaa rajausta ei ole. Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ”Valitusoikeus on rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät.” Vesilain valitusoikeutta koskeva säännös vastaa ympäristönsuojelulain säännöstä. Näin ollen valitukseen oikeutettujen piiri voi luonnonsuojelulain mukaista poikkeamista koskevassa asiassa riippua lupien käsittelyyn sovellettavasta menettelystä.

Lisätietoja lausunnosta antaa Markku Tuominen, puh. 040 7234 895 ja Siiri Väättäinen, puh. 040 6713 867.

Pentti Hyttinen
pääjohtaja

